

Томислав Мишир

Tomislav Mišir

Збуваня и здогадованя

Dogadanja i sjećanja

Томислав Мишир - Tomislav Mišir
Збуваня и здогадованя - Događanja i sjećanja

Neka slova u rusinskom pismu

Я - JA

Е - JE

Ї - JI

Ю - JU

Щ - ŠČ

Ӣ - J

҃ - meki znak. On omekšava suglasnike N, L, T, D te se izgovaraju NJ, LJ, TJ, DJ.

҅ - meko grleno H, za razliku od tvrdog X (h) i slova Г (g). Izgovor ne postoji u hrvatskome jeziku.

҆ - izgovor ne postoji u hrvatskome jeziku.

Томислав Мишир – **Збуваня и здогадованя**

Tomislav Mišir – **Događanja i sjećanja**

Видавател – Nakladnici

Сојуз Русинох Републики Горватской – Savez Rusina Republike Hrvatske

Цертис д.о.о., Церна – Certis d.o.o., Cerna

За видавателя – Za nakladnika

Дуравка Рашљанин – Dubravka Rašljanin

Главна и одвичателна редакторка – Glavana i odgovorna urednica

Вера Павлович – Vera Pavlović

Лекторе – Lektori

Мария Вулич – руски јазик – Marija Vulić – rusinski jezik

Андреја Магоч – горватски јазик – Andreja Magoč – hrvatski jezik

Преписоване текста – Prijepis teksta

Лесја Мудри – Lesya Mudri

Рецензент – Recenzent

Ирина Гарди Ковачевић – Irina Hardi Kovačević

Компјутерски обробок – Računalna priprema

Друкарня Солдо Вуковар – Tiskara Soldo Vukovar

Друкарня – Tisak

Цертис д.о.о. Церна – Certis d.o.o. Cerna

Друковане помагају – Tiskanje potpomažu

Совит за национални меншини Републики Горватской и

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske

Тираж – Naklada

300 прикладнікі – 300 primjeraka

ISBN 978-953-7767-23-5

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001146323.

Томислав Мишир
Tomislav Mišir

ЗБУВАНИЯ И
ЗДОГАДОВАНИЯ

DOGAĐANJA I
SJEĆANJA

Вуковар, 2022. п.

Vukovar, 2022. g.

I

ИСУС ХРИСТОС
РУШЕЛ НА ДРАГУ

ИСУС ХРИСТОС РУШЕЛ НА ДРАГУ

Исус Христос рушел на драгу,
уж ше змеркало и похмарело,
и груби хмари ше нїзко спущели,
та Христос пришол до паноца на дзвери
питац ше чи би у нъго могол преспац
дагдзе под шопу,
бо ту нїкого нє позна
и сам є у тей цудзини.

Паноцец нє знал цо би поведол,
бо були таки обставини
же тих дньох о криминалу
вельо писали новини,
а єдного паноца покрадли
у сущедской парохii.

Паноцови було жаль человека
хтори мал долгии власи,
бул вистати, витрапени
и худобно облечени.

Паноцец бул у велькей нєлагоди
того вечара,
требало человекови даяк помочи
и паноцец го одведол
до дзвонара.

У ДЗВОНАРОВИМ ДОМЕ

У дзвонаровим доме не було ніч за украднуц,
 лем вельки гарчок квашенай капусти
 и велї гладни уста коло стола,
 у чоле шедзел ёден дідо,
 та станул од стола
 и шеднуц дал госцю
 до чола.

Мац учерпла госцю вельку варешку
 квашнай капусты до глінянай мисочки,
 потым дідови, баби и свойому человекови,
 а дзеци сцерпезліво чекали
 и нешка кус меней достали,
 бо госца достали.

Дідо прежегнал хлеб зоз ножом,
 а вец резал фалати кождому,
 а потым предводзел молитву
 и подзековал Богови на шицкому.

Єдному дзецку спаднул
 фалат хлеба на жем,
 та го дідо дзвигнул и побочкал,
 бо нам то Бог дава
 и дідо дзецом указовал
 як ше на кождим зарну жита видзи
 Христова глава.

Теди ше спущел вельки запор,
потим почало гирмиц и трескац
и велї бліскавки нєбо парали,
так же ше дзеци барз позлекали.

Баба почала модлїц пацерки
най их Бог охранї од ляду
и най ляд нє побиє їх худобу
хтору пошали,
а чловек путнїк змиreno гварел
най ше нє боя,
ляду нє будзе,
бо тата хмара
нє лядова.

Вец ше оцец одшмелел и пофрантовал:
„Га, вец добре, лем най пада,
нє пада з нашого, а нам пада“,
так же ше и дзеци нашмеляли,
а кус ше ошмихнул
и чловек з драги.

У дзвонаровим dome
нє було шлєбодни лежиска,
та дзвонар надрилял до сламнячи слами
и положел ю на жем
до задней хижи же би госц спал
медзи дзецинскими посцелями.

Кед чловек з драги легнул вистати
и випатрало же дораз зашпи на слами,
дзеци го опомли
же н€ шме заспац як поган,
але ше мушки помодліц скорей спаня,
бо вец будзе спац як ангел,
як кед би Христос бул медзи нами.

Дзеци модлели наглас молитву
и вистати дакус заплестали з язиками,
а вон за німа поцихи шептал
и вец их прежегнал
кед заспали.

Ютре рано чловек з драги
подзелел благослов у дзвонаровей хижи
и людзе на нъго у чуду патрели
цо то за чловек
и цо тому чловекови
кед дзелій благослови
бо вон н€ паноцец...
Чи при тим н€ гриши
и мал би ше висповедац
при паноцови.

* * *

До рока дзвонарова жена народзела
ище једно дзецко
и шицки го прилапели як дарунок з неба,
а жени ю огваряли:
„На дјабла ёй ище једно дзецко требало
кед и тоти не мају
билога хлеба“.

* * *

Єден бачи,
хтори любел краднуць бицигли
пред карчмами и дутянами,
украднул бициглу
од єдного грекокатоліцького священіка,
а вець ю цо скорей предал
и пенєжи попил,
а потим
го пекла совисць,
та ше пошол висповедаць
тому истому паноцкови
и гуторел му шицко
до ше и як збуло,
чувствовал боль у души
и сцел бициглу и пенєжи врациць,
але
нічого вецей не було...

Паноцець ше ламал у души,
але му заш лем
дал одришене од грихох,
бо ше видзело
же чловек церпи боль у души,
а врациць не може...

Чловек обецаł
же вецеј нї́гда не будзе
краднуц бицигли
(як кед би паноцец мал
ище єдну бициглу),
так же ше розишли
як браца у Христу,
крадош и паноцец
розгришени...

Паноцец церпел у души
чом людзе можу буц таки,
але о тей споведзи
нї́кому не споминал,
та аж анї
паніматки.

* * *

Бог ше обявел
єдному худобному
хтори вше кед попил вина
наздзивал
свою невесту,
Бог му послал
свойого Сина.

* * *

Два апаци клечали
пред розопятим Христом
и длugo ше модлели
Христовим раном
каждей нєдзелї
най Христос просвищи
наш народ
и милюсць му
удзелї.

* * *

ПРИШОЛ ХРИСТОС ИЩЕ РАЗ ГУ ПАНОЦОВИ

Пришол Христос ище раз гу паноцови
на бицигли з далекого краю
шицок од праху и знойни,
надумал исц до Вуковару
поклонїц ше жертвом войни...
Длugo вожел и осмияднєл,
та замодлел од паноца води
и попил нараз три канчови.

Паноцец го сцел поволац на полудзенок,
але не швечело би ше му пред госцами,
бо бул Кирбай
и за столом шедзел владика з паноцами,
та паноцец го не могол такого од праху
пушиц шедзиц за стол
гу владикови.

Паноцови було барз неприємно
на тей госцини
и дал чловекови до торби
фалат сланіни.

* * *

Стретли ше ище раз Христос и паноцец
 у Христовим доме,
 кед прешли часи и пошивели власи,
 и Христос ше питал паноцови:
 „Чи зме ше можебуц дагдзе видзели?“
 А паноцец одповеда:
 „Перши раз це видзим, Господи Боже,
 бо бим паметал таке стретнуце“.
 Христос на тото одповедол:
 „Бул сом смиядни и дал ши ми води,
 и дал ши ми до торби фалат сланїни,
 и одведол ши ме гу ангелом
 до дзвонара,
 прето и тебе буду шпивац ангели
 од рана
 до вечара“.

Паноцец ше нашол у вельким чуду,
 нє верел же Бог лем тельо мало глєда
 и сцел виповесц вельки слова,
 алє Христос лем одмахнул з руку
 же бешеда
 готова.

* * *

До нашого валалу пришли дябли
же би єдну бабу
напастовали
хтора на смертельней посцелі лежала
и умерала...
Приповедали ёй спроста
бридки слова
цо их баба дакеди
вигваряла,
кед лала
и огваряла
паноца и дзияка,
и шмеляли ше
як шалені,
бо пришли по свой тал
гу тей жени
хтора умерала
у посцелі.
Баба ше
лём прежегнала,
а вони почувствовали боль
у цалим целу,
та сцекли гу своєй
дябловскей мацери
и гу баби ше вецей
нє врацели.

II

**ТОТИ НАШО СТАРИ
МАЛИ ЧАСУ**

* * *

Кед други раз
до Служби Божей задзвонєло,
мой дідо знял
уяш и амрел
зоз фогаша
и рушел до церкви,
гоч вонка
блїскало и гирмело,
бо го мац
од малючка учела
кед други раз
задзвонї до Служби Божей
треба рушиц до церкви
прияц Боже цело.

* * *

Бачи Митро зоз Шорику
бул братняк моёй баби
и накадзи чул же баба хора,
дораз прибегнул нащивиц хорого,
а баба часто хоровала,
та така хора ше радовала
якого брацика вона ма
и за нёкого би го
нё дала.

* * *

Мой дідо наруцел
штверци на кобулу,
а вона мирно стала,
озда думала
же єй добре,
та ше
нє однімала.

* * *

Тоти нашо стари мали часу
за бешеду и писню и любов,
и поля були поробени,
и обисца спораєни,
а шицко ше робело
зоз руками,
бо нє було
шицки тоти машини
цо робя днями
и ноцами.

* * *

На пияцу
жени куповали сакайтови
при єдному бачикови
хтори правел и предавал
сакайтови...
А газдинї куповали
бо знали
же кед ше дзвигн€ цесто
у сакайтове,
рошн€ и любов
у доме.

* * *

Цесто у сакайтовае
баба положела на пец,
а дзеци мерковали,
и кед ше цесто дзвигло
дзеци бегали
гы баби
повесц ѿ нове,
же ше дзвигло цесто
у сакайтовае.

* * *

Млада, красна и богата
валалска дзивка
одала ше на салаш
за свойого легиня
хторого любела
и зоз хторим жила
у любови
мэдзи полями,
мэдзи його родичами,
дёдом и бабу,
братами
и другима нєвестами,
и модлесла Бога
най ёй да дзеци,
най будзе ровна
зоз другими
нєвестами.

* * *

Кед нєвеста остала ваготна
швекра ей вецей нє дала
робиц на полю чежки роботи,
але лем коло дому:
 увариц,
 помиц судзину,
позаметац обисце и двор,
 общагнуц зоз чутаком
 хижу и приклєт,
понамиряц и напоїц статок,
и мерковац на мали дзеци,
 так же то нєвеста
 нїгда нє забувала,
та аж и после швекриней шмерци
шицким приповедала
 яку добру швекру
вона мала.

* * *

Жена породзела дзецко на полю
и у фартуху го принесла дому,
а веџ обидвойо
сладко заспали
кед баби дзецко
окупали
и обочкали.

* * *

Кед дзеци чули
же у олєярнї
олєй сцискаю,
питали од мацерох
по фалат хлєба,
та веџ бегали
до олєярни
най им олєю
на хлєб накапкаю.

* * *

Кухарка варела у котлє на дворе
за шицких членох фамелійней задруги,
а єдно дзецко украдло пупорок зоз котла
и сцекло до гумна,
а кухарка за нїм кричала:
„Най Бог да же биш ногу зламало
и руку цо украдла“,
але го нє оганяла
бо знала
же би други дзеци заш дацо украдли
и людзе би остали гладни,
а з ней би ше шмеяло
пол валала.

* * *

Моя баба за Кирбай
зарезала старого когута
же би юшка була масна
и после того госци
весело шпивали
як когуцики,
нє од когутовей юшки,
але прето же им дїдо
скорей полудзенку
налял паленку,
а после полудзенку вина,
цалком ше приємно чувствовали
як свойо,
як родзина.

III

ДЗЕЦКО ШЕ
ПОХОРЕЛО

* * *

Дзецко ше похорело
та му руцали угліки
най видза чи умера,
чи му помогню ліки,
та най знаю
чи треба рихтац
шицко за ховане
або исц
до апатики.

* * *

Кед сом буł мали
буł сом хорйовити
и жени ми кладли
наспак обрацени погар
на пупок
най вицагнє хороту...
А до другого погара
води насыпали,
та фалати жирячки
и горуцкого угля
як угліки
до погара руцали...
Модлели ше
и патрели
цо будзе
з угліками...
Кед останю плївац
то значи
же дзецко будзе жиц,
а кед шедню на дно,
то будзе значиц
же шмерц блізко...
А мойо угліки
остали плївац
и прето сом нєшка
таки хлописко.

* * *

Кед дахто умре
його гвізда спаднє на нєбе,
теди ше треба помодлїц за человека,
бо вец ше дахто
помодлїй и за тебе.

* * *

Кед чловек прежил
циали живот зоз жену,
та дахто з нїх умар,
велї ше вязи таргали,
єдни одходзели навики до жеми,
а други на швеце оставали.

Теди гевтому хтори остал жиц
приходзели думки чарни,
бо и вон пожадал умрец
же би их ведно поховали.

Чежка хорота пришла на шерцо...
нє будзе добре...
тот хтори прежил, озда ше забие...

Людзе ше барз старали,
та стари „грайцар“
зоз пискринка у лади
винімали
и на уходним прагу обисца
зоз шекеру наполи рубали.

Єдну половку положели до труни,
а другу дали живому
най ю ноши зоз собу
и однєше до гроба
кед пойдзе
гү умартому.

* * *

Не шме ше преклїнац
нїгда нїкого,
бо тото цо другому жадаш
тебе знайдзе и тебе ше враци,
ти теди волаш духа нєчистого,
а вон не пребачує,
але як ши заслужел
так ци заплати.

IV

НА КОЛЯЧКИ

* * *

На колячки
хлопи обещали дзецом
же достаню
персцень и годзинку
кед заколю швиню,
а дзеци ше радовали,
бо нє знали
же ше хлопи з німа
спердали.

* * *

Жени вимивали
черева зоз швинї
на гною
у лїтней води
зоз вапном,
наспак их обрацали
и зоз преламаним
гусковим пирком стругали
же би направели колбашнїци,
и руки ше им змарзали,
але не так барз
бо у лїтней води
жени черева вимивали.

* * *

Дзеци наисце достали
мехир,
та го на дещички
розчуховали
док нє постал ценки
и вельки як бундава,
а веџ го
зоз сламку надули
и зоз предзу завязали,
а веџ з нїм бегали,
лабдали ше
и барз ше
радовали.

* * *

Бачи Осиф пришол зоз ножом
и од долу
з верхом ножа
подбивал мехир
най лєпше лєци,
а дзеци
врещали,
бо ше бали
же бачи Осиф
мехир
з ножом
предзирали.

Кед би то було дацо мудре
дзеци би то позабували,
але тоту подїю
дзеци длugo
паметали.

ЧОМ БАЧИКА ОСИФА ВОЛАЮ „ДЖО“?

На колячки
 браца за бачиком Осифом кричали:
 „Гей, Джо!“,
 а єдному хлапчикови то було барз чудне
 и опитал ше дідови:
 „Чом бачика Осифа так волаю,
 кед ше так ніхто нє вола
 у нашим краю?“
 Дідо одповед:
 „То прето же бул у Америки.“
 „Ша чом ше вец врацел?“
 питал ше унук дідови,
 а дідо одповедол:
 „Питай ше бачикови Осифови.“

И кед бачи Осиф шеднул гу пецу
 най ше дакус зогреє
 и цигар запалї,
 хлапчик ше му питал:
 „Бачи, чом вас волаю Джо?“

Бачи одповедол:
 „Прето же сом бул у Америки.“
 Хлапчик ше зачудовал:
 „Ша чом сце ше вец врацели
 кед людзе там добре жию?“

Бачи поцагнул єден дим,
 ошацовал хлапчика
 чи вон то будзе розумиц
 и опитал ше му:
 „Сину мой,

чул ти дакеди
за демокрацију?“

Хлапчик одповедал:
„Не чул сом нїѓда нїч о тим слове.“
А бачи ше задумал и сциха поведол:
„Но, веџ слухай, шицко ци бачи пове.

Було то трицетих рокох
кед була велька криза
у цалим швеце,
а найвецей у Америки,
кед не було роботи
анї тельо за презиц...
Держава обецала кождому чловекови
же будзе мац роботи
єден дзень у тижню,
лем тельо
най людзе єден од другого
не однїмаю,
най од гладу не умераю
и най ше не забиваю.

Керчели зме леси и правели драги,
або одробели тот єден дзень
у дакого,
а веџ ми идземе пешо у колони
до варошу другого
гледац роботи,
бо не було пенсжи за гайзибан,
и стретаме
други колони гладних роботнїкох
як иду до варошу нашого
хтори ми напущели

кед зме далей
роботи глєдац рушели.

И почали ше преношиц гласи
же то нєдобре,
бо ту роботнік
остатнї у процесії,
треба то направиц иншак,
так най шицки маю роботи
и єдзен€ на казаню
як у Русії.

Збуло ше цошка
медзи гладними роботнікамі,
революция ше родзела у думкох
медзи нами.

Чули то власци
и направели гласан€.

Там були
два шкатули,
єдна червена и при ней червени кульки,
и єдна белава и при ней кульки белави.

Хто сце гласац за комунізэм
най руци червену кульку до червеней шкатули,
а хто сце гласац за капитализэм,
най руци белаву кульку до белавей шкатули.

Я вошол,
а коло мн€ лем були мури
и два шкатули.

И руцим я червену кульку
 до червеней шкатули
 и видзем як хлоп
 почитуюци себе
 же не видзел ніхто
 лем Бог на небе.

Будзе лепшэ за робтніка
 у тим kraю,
 лем треба вжац од гевтих
 хтори вецей маю.

О даскелью тижні
 вони нас поволали
 на єдно место
 и бешеду нам отримали.

„Ми вас ту позберали,
 бо сце за комунизем гласали,
 та мушице напущиц Америку
 и пойсц до свойого kraю
 або до Русії
 за хтору сце гласали,
 и кед сцеце,
 там ше можеце
 приключиц
 револуції.“

Я ше упар доказовац
 же то не правда
 и же я гласал за капитализем,
 а вони ми указали слику
 як стойм при червеней шкатули

и уруцуєм червену кульку
до червеней шкатули.

А воно цо ше збуло?
Кед я уруцел кульку,
уключел ше апарат
и висликовал слику.

Так сом напущел Америку...
Добили зме „Fuss u guz“
и так я пришол дому,
а Америка без революциї осталася,
але нє будзе анї вона довика,
бо жиє на креви роботніка.

Е, так то було, сину мой,
мой живот преходзи,
а твой пред тобу
и увидзиш ты велї злодїла,
а я ше тебе тераз опитам:
„Чи ши научел
цо то демокрация?“

И хлапчик одповедол:
„Нє знам, бачи,
але ви ми повеце.“
А бачи йому:
„Е, видзиш, сину,
то ци демокрация“,
поведол бачи,
загашел цигар
и пошол резац сланіну.

V

ДЗИВКИ З
ПОДКУЧНИЦОХ

Дзивки з Подкучницох¹
ишли вечар зоз валалу
и шпивали,
шпивали,
шпивали,
так же ше чуло
аж до Балежняку и Буджаку²
през хотари...
Знаш,
кед приду тоти роки
почувствує легінь дзивку здалёка
през хотари,
та хлапци зоз Балежняку и Буджаку
поскакали на коні
и длugo вноци
шедлали,
шедлали,
шедлали...
Але, док вони на коньох сцигли през хотари
на Подкучници,
дзивки уж коло своїх мацерох
поспали.

1 – часці валала у Петровцох

2 – часці валала у Миклошевцох

* * *

Баба наказовала унукови:
„Не опий ше, не побий ше!“
кед ишол вечарами до валалу,
бо ше знало трафиц
же ше хлапци побили
и ёден другому
роздили главу
або же dakого
у карчми напили
и веџ ше з нього спердали,
та го водзели на ланцу
як буяка,
прето баба наказовала унукови
най не прави зоз себе
зазрака.

* * *

У нашим валале
 стоя празни хижи,
 нѣт людзох,
 та нѣт анї огня
 уж роками,
 нѣт анї дзецах
 хтори би ше учели
 куриц споза слами
 и огень запалѣли,
 та ше огньогасци
 догварели
 же треба запалїц
 єдну стару напущену хижу
 дзе нїкто нѣ бива
 уж дзешецроччями,
 же би ше огень гашиц
 научели...
 Огньогасци
 шицко пред тим порихтали
 и препатрели,
 цистерну, черева, колеса, драбину
 и шицко ѳо треба же би огень
 загашели...

Огень бовчал,
 а вони ше позлекали
 и розбежали
 кадзи хтори,
 єден ше пендрал по драбини,
 а други кричали:
 „Нѣ дай, Петре, най згори!“

* * *

Ловар мал патканя у дому,
та ше му ловаре спердали
же вон нїаки нє ловар
кед церпи таки ствари...
И ловар ше барз нагнївал,
та чекал зоз пушку при дзири
и кед паткань вишол,
ловар штрелєл
и паткань виврацел до горе
шицки штири.

VI

ОЖОГ

* * *

Любим писац о ожогу
бо людзе не почитую
гевто цо маю,
але гу даяким далёким гвіздом
их думки
одлєтаю.

* * *

Треба писац о нашим обисцу
дзе зме ще коло пеца
и коло огніска зберали,
дзе зме слухали приповедки
и нашу писню зашпивали.

* * *

Майстор ожогар
направел ожог
и дал вибугновац по валал€
же ожог направени,
та жени
приходзели,
и ожог розпатрали,
ал€ го н€ могли купиц
бо ожог бул
драги.

* * *

Ожог би могол буц
барз хасновити
гевтим людзом
хтори ше пендраю до брега,
або кед би з брега зиходзели
и операюци ше на ожог
вельо би лєгчейше
би зиходзели.

* * *

Ожог можеш положиц прейг плєца
и на ньго обешиц зайду
кед идзеш до далёкого швета
глєдац роботи...
Теди ци ожог будзе
як вирни пайташ у драги
и кед ци збойніци у лёше
зосцу одняц зайду,
ти их зоз ожогом
побиєш по глави.

* * *

Чежко повесц
чи ожог орудије
або оружје,
але у обисцих
дзе ше топи до пеца,
там ше и добре жије.

* * *

Миротворци би поведли
жэ ожог орудие,
а збитлїви же ё оружие
и тераз ти знай
цо правда,
цо дакому у глави
и хто цо
у своїм шерцу
шнїе.

* * *

Єдна баба
зоз ожогом пооганяла коминяра,
бо перше очисцел комин,
вец питал паленки
и баба му паленки налияла,
а потим почал бешедовац
таки слова хтори ше женом нє гуторя,
та ше баба нагнівала
и зоз ожогом пооганяла
коминяра.

* * *

Кед ше Айнштайнови питали
як будзе випатрац
Треца шветова война,
вон гварел же вон то нє зна,
але зна
же ше Штварта шветова война
будзе водзиц
зоз каменима шекерами...

Вон то гварел прето
же нє знал цо то ожог,
бо нє вироснул
медзи нами.

* * *

Кед би ше нешкайши воєни теоретичаре
ані нє народзели,
направели би добре
и швету
и своєй мацери...
Теди би людзе
сами вжали ожоги
як оружис
и одлучовали би о тим
хто муши умрец,
а хто най жие.

* * *

Вечей екологично,
християнски
и гуманистично
биц ше з ожогами,
як зоз
атомскими
бомбами.

* * *

Под конком майстра ожогара
била мачка знеела чарне вайцо,
та ше газдиня чудовала
и одбегла по сушеду,
жену майстра обухара,
та ше обидва ведно чудовали
и гуторели же треба исц до врачарки,
а мачки ше
шмеляли.

* * *

Не любел бим
шедлац на ожогу,
бо ше боїм
чи бим ше не становел
медзи дяблами и босорками.
Але заш лем...
знац яке то чувство
дакеди ме
цикави.

VII

ОБУХ

* * *

Майстор ожогар
и майстор обухар
ше на свадзби
облапели
и зашпивали,
а гудаци им грали,
бо ше им дзеци побрали...
Невеста нє будзе
копац поля
по горучави.

* * *

Майстор обухар
облапел жену,
а жену му
заш лєм
пригваряла
же ше бизовно
ище раз задлужел
у карчмара.

* * *

Добре ше жило
у дому майстра обухара,
майстор вирабял,
а людзе наручовали
обухи вельки
и обухи мали,
и кед достали
мали мотички,
дзеци ше барз
радовали.

* * *

У дому майстра обухара,
праве кед майстор правел
обухи за мотики и шекери,
людзе ше збегли пред дзвери,
бо чули
же у дому майстра обухара
суга ощенела
пецеро прашата,
та ше людзе збегли
и чудовали,
и дораз на генетичарох
подумали.

* * *

Генетичаре вам таки людзе
хтори нє пуша
най би було так як будзе,
але муши буц так
як цо вони задумали,
та гоч дахто будзе хори,
а дахто здрави.

* * *

Любим писац о обуху,
бо сом го полюбел
ище теди

кед зме з мотиками поля копали,
кед сом на ньго патрел цали днї,
теди зме ше озда и полюбели
и нашу писню зашпивали.

VIII

ЛАЛ ГАЗДИНЮ
СУШЕДОВЕЙ КРАВИ

* * *

Лал газдиню сущедовей крави
кед вошла до його бетеліни,
та ше його газдиня барз нагнівала
як кед би з ню було дацо нє у шоре
и гуторела му най нє бреше,
бо достанє по глави.

* * *

Газда облапел газдиню
моцну у плєзох,
червену у твари,
а вона ше одняла облапяню
и пригварела му
чом брехал
и лал газдиню сушедовей крави
кед вошла до його бетеліни,
кед и вона жена
хторей нїч нє хиби
у тей
ствари.

* * *

Чловек ше врацал зоз карчми
и ношел дакус алкоголу
 у себе
най достане шмелосци
 кед лєгне
 коло своїй газдинї
и вона ше будзе чувствовац
 як на седмим нєбе.

* * *

Жена зоблекла облечиво
и лем у кошулї
крочела до потоку
на концу хотара
же би ше дакус ошвижела,
поумивала и окупала,
але не цалком...
А хлапчика ше
зоз лешнику на брегу
припратали
але не видзели
кељо думали
же увидза
пре над и шаш
и пре кошулю
хтора вельо тога скривала
док ше жена
умивала
и купала.

IX

**ПАНОВЕ КАРТАЛИ
НА „ТИТАНИКУ“**

* * *

У Европи
троме хлопи
поцихи бешедовали,
Европу огваряли,
бо ше бали
же их дахто учує...
И ніхто их не чул,
ләм тайна полиция,
чийо людзе прислуховали
и хлопох
гарештовали.

* * *

У једним давним чаше
людзе думали
же би професоре литератури
требали писац романи,
мадистерки би требали
учиц и любиц школярох,
шинтере лапац псах
хтори одблукали,
а дохторе би требали
превивац рани.
Але,
случело ше
же професор литератури
превил рану
својому пайташови
у войни,
дохтор влапел приблуканога пса
хтори укушел њого сушеду
и блукал по драже,
шинтер не је сцел лапац блукающих псах,
але написал чувствитљиви роман
јак медзи људзми и псами
ест вельо любови,
дзеци набили учитељку
кед ишла зоз школи.
Инспектор за просвitu
дал је јединку
бо их нездобре одховала,
чловек ше је коцкал на автоматох,
дзеци питали пенежи,

же бы были як други,
а вона им не могла дац
бо пенежу не мала.

Шинтер приступел учительки чусвітельно
з веліма красніма словамі,
знал вон
яки живот медзи людзми,
а яки медзи псами.

* * *

Єден бачи пречитал
на интернету једно,
а други друге,
та ше поспричкали
коло змисту
хторого читали,
та читали на интернету
ище већей
јже би доказали
јже право мали.

* * *

Панове ше картали на „Титанику“,
того вечара
мали часу
богати и сцерпезліви,
єден однесол
шицок пенсж зоз стола
и людзе гуторели
яки є щешліви.

* * *

„Діду,
чи пенеж найважнєйши на швеце?“
питал ше унук
америцькому банкарі.

„Сину,
нє пенеж,
але камати,
камати“,
одповідав банкар унукові.

* * *

Чловек купел жвератко
и опатрел ше до ньго,
та ше розчаровал,
лєпше би му було
кед би жвератко
анї н€ куповал.

X

МОЯ ЖЕНА ЗНАЛА
КЕДИ УМРЕ

* * *

Моя жена знала кеди умре
и нє сцела умерац
док ше коло нєй нє позбераю
єй чловек и єй дзеци,
а вец ше одпитала
и пущела душу
най одлєци.

* * *

Вона нєшкa жиe надалеким нєбе
дзе пахню души у нєбесним Раю,
вона ше вецей нє модлї за себе,
але за гришних людзох
най Бога спознаю.

I.

ISUS KRIST
JE KRENUO NA PUT

ISUS KRIST JE KRENUO NA PUT

Isus Krist je pošao pješke na put
po našem kraju
da bi izbliza vidio kako ljudi žive
i kojim vrijednostima
se klanjaju.

Prolazio je on tako kroz prazna sela
i kad je pitao gdje su ljudi,
rekli su mu
da ih je pojela kuga bijela.

Neki političari pokrali su
radna mjesta i tvornice,
ali sve državne službe
ne mogu saznati nijedno ime,
pa su rijetki rođeni i preživjeli
morali otići u Njemačku i Irsku
daleko od svoje
domovine.

Već se hvatao sumrak,
crni oblaci su se nisko spustili,
a munje su nebo parale
pa je Isus došao kod seoskog župnika
zamoliti prenoćiste negdje pod šupom
i ništa više
tek toliko
da se skloni od kiše.

Vidjevši čovjeka umornog, znojnog
i duge kose,
župnika je mučila savjest
i nije znao kako da postupi,
jer tih dana su pisale novine
kako su razbojnici orobili župnika
u susjednoj župi.

Vidjevši kako munja nebo para,
župnik se našao u neprilici
i odveo je putnika
kod zvonara.

U ZVONAREVOJ KUĆI

U zvonarevoj kući
 nije bilo ništa za ukrasti,
 samo veliki glineni lonac kiselog kupusa
 i mnogo gladnih usta oko stola,
 u čelu stola sjedio je jedan djed,
 pa se digao
 i posjeo gosta
 u čelo stola.

Mama je ugrabila gostu
 veliku grabilicu kiselog kupusa
 u glinenu zdjelicu,
 potom djedu, baki i svojemu mužu,
 a djeca su strpljivo čekala
 i danas su malo manje dobila,
 jer su gosta u kuću dobila.

Djed je s donje strane
 prekrižio kruh nožem,
 a potom je rezao komade svima,
 a potom je predvodio molitvu
 i zahvalio Bogu na darovima.

Jednom djetetu
 pao je komad kruha na zemlju,
 pa ga je djed podigao i poljubio
 jer to nam daje Bog
 koji je otišao na nebo,
 a na svakom zrnu žita
 ostavio nam je za gledati
 otisak lica svog.

Tada se spustio veliki pljusak,
 počelo je grmjeti i sijevati
 tako da su se djeca jako uplašila,
 a baka je počela moliti krunicu
 neka ih Bog sačuva od leda i nevremena,
 ali čovjek putnik smirenio je rekao
 neka se ne boje
 jer u tome oblaku
 leda nema.

Onda se otac osmjelio i našalio:
 „E, onda neka pada,
 ne pada od našega, a nama pada
 i neka pada još više“,
 tako da su se i djeca nasmijala,
 a malo se osmjehnuo
 i čovjek koji se sklonio od kiše.

U zvonarovome domu
 nije bilo slobodnih ležaja,
 pa je zvonar nagurao u slaminjaču slame
 jer to je sve što on ima
 i položio je slaminjaču na pod
 u zadnju sobu među dječjim krevetima,

Kad je čovjek putnik legao umoran
 izgledalo je kao da će odmah zaspati na slami,
 ali djeca su ga opomenula
 da ne smije zaspati kao paganin,
 nego se mora pomoliti prije spavanja,
 jer će onda spavati kao anđeo,
 kao da je Isus među nama.

Djeca su molila naglas molitvu
i umorna su plela jezicima,
a čovjek putnik potiho je šaptao molitvu
za njima
i kad su djeca zaspala,
on ih je prekrižio
i zaspao na slami među njima.

Ujutro je čovjek putnik
podijelio blagoslove u zvonarevoj kući
i ljudi su ga čudno gledali
kakav je to čovjek
i što je tome čovjeku
kad dijeli blagoslove
kad nije za to prilika,
a on nije svećenik...
griješi li pritom
i trebao bi se ispovijedati
kod župnika.

* * *

Dogodine je zvonareva žena rodila
još jedno dijete
i svi su ga prihvatili kao dar s neba,
a žene su je ogovarale:
„Na vraka joj je još jedno dijete trebalo
kad i ovo nemaju
bijelogog hljeba“.

* * *

Jedan čovjek
 koji je volio krasti
 bicikle pred krčmama i dućanima
 ukrao je bicikl
 od jednog grkokatoličkog svećenika,
 a onda ga je brzo prodao
 i novac propio,
 no potom ga je pekla savjest
 i u duši je patio,
 pa se došao ispovijedati
 kod tog istog svećenika,
 gdje mu je pričao sve
 što se i kako zbilo,
 osjećao je bol u duši
 i htio je bicikl i novac vratiti,
 ali više ničega
 nije bilo...

Svećenik se jako lomio u duši
 kao da ga Bog kuša, ali mu je ipak
 ali mu je ipak dao odrješenje od grijeha
 jer se je vidjelo da čovjek pati
 i da mu je bolna duša.

Čovjek je obećao
 da više nikada neće krasti bicikle
 (kao da svećenik ima još jedan bicikl),
 tako da su se razišli
 kao braća u Kristu
 kradljivac i svećenik
 razriješeni...

Svećenik je jako patio u duši
zašto ljudi mogu biti
tako slabi i pokvareni,
ali o toj ispovijedi
nikome nije pričao,
čak ni svojoj zakonitoj ženi.

* * *

Bog se je objavio
jednome siromahu
koji je vrijeđao
svoju snahu
svaki put
kada je popio vina
Bog mu je poslao
svoga Sina.

* * *

Dvije časne sestre su klečale
pred raspetim Isusom
i dugo se molile
Kristovim ranama
neka Isus prosvijetli
i sačuva od propasti
naš narod
u svim
nedaćama.

DOŠAO JE ISUS KRIST JOŠ JEDNOM KOD SVEĆENIKA

Za godinu dana
krenuo je Isus Krist biciklom
iz dalekog kraja
i već umoran, znojan, slabo obučen
i duge kose
došao je onom istom seoskom župniku
na vrata
jer je ožednio,
a pošao je u Vukovar
pokloniti se žrtvama rata...
Svećenik je odmah izvukao hladne vode
iz bunara
i čovjek putnik
popio je odmah
tri bokala...

Svećenik je htio putnika
pozvati na ručak,
ali to ne bi bilo pristojno prema gostima,
jer bio je crkveni god
i za stolom je sjedio biskup
sa svećenicima.

Župnik je bio u neprilici
kao i prošle godine
i dao je putniku u torbu
komad slanine.

* * *

Sreli su se još jednom Isus i svećenik
u Kristovom domu
kad je prošlo vrijeme i posijedile kose
i Isus je pitao svećenika:
"Jesmo li se mi možda nekada sreli?"
A svećenik je odgovorio:
"Prvi put te vidim, Gospodine Bože,
jer ja bih pamtio takav susret
da smo se sreli".
Krist je na to rekao:
"Bio sam žedan i dao si mi vode,
dao si mi u torbu komad slanine
i odveo si me anđelima
kod zvonara,
zato će i tebi pjevati anđeli
od jutra
do večeri".

Svećenik se našao u velikom čudu,
nije vjerovao da Bog tako malo traži
i htio je izreći velike riječi,
ali Krist je samo odmahnuo rukom
da su suvišne
svake rijeci.

* * *

U naše selo došli su vragovi
napastvovati jednu baku
koja je na smrtnoj postelji ležala
i umirala...
Pričali su joj bezobrazne riječi
što ih je baka nekada izgovarala
kad je psovala
i ogovarala
seoskog župnika
i crkvenog pjevača
i smijali se kao ludi
jer su došli po svoj dio
po grijesnu dušu te bake
koja je umirala
i na smrtnoj postelji ležala...
A baka se samo prekrižila
oni su osjetili bol
u cijelom tijelu,
pa su pobegli kod svoje
vražje matere,
I k baki se više
nisu vratili.

II.

ovi naši stari
imali su vremena

* * *

Kad je drugi put
na misu zazvonilo,
moj djed je skinuo
kaput i kišobran
s vješalice
i krenuo u crkvu,
makar je vani sijevalo i grmjelo
jer ga je mama
od malena učila
kad drugi put
zazvoni na misu
treba krenuti u crkvu
primiti Božje tijelo.

* * *

Stric Mitar sa Šorika
bio je bratić moje bake
i čim je čuo da je baka bolesna
odmah je dotrčao posjetiti bolesnika
a baka je često bolovala
i onako bolesna se radovala
kakvoga bratića ona ima
i za nikoga ga ne bi dala.

* * *

Moj djed je nabacio
ham na kobilu,
a ona je mirno stajala,
valjda je mislila
da joj je dobro
pa se nije
otimala.

* * *

Ovi naši stari su imali vremena
za razgovor i pjesmu i ljubav
i polja su bila obrađena
i kućanstva uređena
a sve se radilo rukama
i nije bilo
tih strojeva
koji rade danima
i noćima.

* * *

Na tržnici
žene su kupovale
posude pletene od slame
kod jednog čovjeka
koji je izradivao i prodavao
posude pletene od slame...

A žene su kupovale
jer su znale
da se u njima
najbolje diže tijesto
i raste ljubav u kući
u sve dane.

* * *

Tijesto u posudi
pletenoj od slame
baka je stavila na krušnu peć
a djeca su pazila
i kada se tijesto diglo
trčala su kod bake
reći što je novo
u ove dane
da se diglo tijesto
u posudi
pletenoj od slame.

* * *

Mlada, lijepa i bogata
seoska djevojka
udala se na salaš
za svojega momka
kojega je voljela
i s kojim je živjela u ljubavi
među poljima,
među njegovim roditeljima,
djedom i bakom,
braćom
i drugim snahama
i molila je Boga
da joj dade djecu
da bude ravna
s drugim
snahama.

* * *

Kad je snaha ostala u drugom stanju
svekrva joj više nije dala
raditi na polju teške poslove
nego samo oko kuće
skuhati,
oprati suđe,
pomesti kuću i dvorište,
premazati blatom zemljane podove,
nahraniti i napojiti stoku
i paziti malu djecu
tako da to snaha
nikada nije zaboravila,
pa je čak i poslije svekrvine smrti
svima pričala
kakvu je dobru svekrvu
ona imala.

* * *

Žena je rodila dijete na polju
i u pregači ga je donijela kući,
a onda su oboje
slatko zaspali
kad su bake dijete
okupale
i izljubile.

* * *

Kad su djeca čula
da u uljari ulje stiskaju,
trčala su svojim majkama
da im odrežu komad kruha,
a onda su djeca
trčala u uljaru
da im ulja
na kruh
nakapaju.

* * *

Kuharica je kuhala u kotlu na dvorištu
za sve članove obiteljske zadruge,
a jedno dijete je ukralo
pileći želudac iz kotla
i pobjeglo na kraju dvorišta,
a kuharica je za njim vikala:
"Da Bog da nogu slomio
i ruku koja je ukrala",
ali nije za njim trčala
jer ja znala
da bi druga djeca opet nešto ukrala
i ljudi bi ostali gladni
a njoj bi se smijalo
pola sela.

* * *

Moja baka je za Kirbaj
zaklala staroga pijetla
da bi juha bila masna
i poslije toga su gosti
veselo pjevali
kao pijetlovi
ne od pijetlove juhe,
nego zato što im je djed
prije ručka
nasipao rakije,
a poslije ručka vina,
tako da su se
lijepo osjećali
kao svoji
kao rodbina.

III.

**DIJETE SE
RAZBOLJELO**

* * *

Dijete se razboljelo
pa su žene bacale
komadiće užarenog uglja
u čašu vode
da vide hoće li potonuti
i dijete će umrijeti
ili će plutati
i dijete će živjeti
treba li ići u ljekarnu
po lijekove
ili spremati sve za sahranu
jer Bog sebi
jednu nevinu dušu zove.

* * *

Kad sam bio malen
često sam se razboljevalo
pa su mi žene stavljale
naopako okrenutu čašu na pupak
da izvuče bolest iz mene,
a u drugu čašu
nasipale su vode
i u nju bacale komadiće užarenog uglja,
molile se
i gledale što će biti
s komadićima užarenog uglja
hoće li plutati
što će značiti da će dijete živjeti,
ili će potonuti
što će značiti
da će dijete umrijeti...
A moje ugljevљe
ostalo je plutati
na iznenadenje svima
i zato sam danas
takva
muškarčina.

* * *

Kad netko umre
padne njegova zvijezda s neba,
tada se treba pomoliti za čovjeka
jer onda će se netko
pomoliti i za tebe
kad tebi tuđa molitva zatreba.

* * *

Kad je čovjek proživio
cijeli život sa ženom
pa je netko umro,
mnoge su se veze kidale,
jedne su odlazile zauvijek u zemlju,
druge su na svijetu ostajale.

Tada onome koji je ostao živjeti
dolazile su crne misli,
jer je i on poželio umrijeti, zajedno sa ženom biti sahranjen
i u grobu se smiriti.

Teška bolest došla je na srce...
neće biti dobro...
ovaj koji je preživio možda će se ubiti...

Ljudi su se jako brinuli
i stari novčić, što stariji, to bolji
iz pretinca u škrinju su vadili
i na pragu od ulaza u kuću
sjekirom su ga napola rasijecali.

Pola novčića su stavljali u škrinju,
a drugu polovicu dali živomu
neka to nosi uvijek sa sobom
i odnese u grob
kad ode k umrlomu.

* * *

Ne smije se proklinjati
nikada nikoga,
jer to što si drugome želio
tebi će se vratiti
i tebe će snaći,
ti tada zoveš duha nečistoga,
a on ne prašta
kao dobri Bog što prašta
i što si drugome želio
tebe će snaći

IV.

NA SVINJOKOLJI

* * *

Na svinjokolji
muškarci su obećali djeci
da će dobiti
prsten i sat
kad zakolju svinju,
a dijeca su se radovala
i iščekivala
jer nisu
znala
da je to bila
neslana
šala.

* * *

Žene su ispiranje
crijeva od svinje
na hrpi stajskog gnojiva
u mlakoj vodi
s vapnom,
naopako su ih okretali
I s presavijenim guskinim perom
strugali
da bi crijeva postala
dobra za kobasicе
i ruke su im se smrzavale
ali ne jako
jer u mlakoj vodi
žene su crijeva
ispirale.

* * *

Djeca su zaista dobila
mjeđuhur
pa su ga na daščici
rastrljavala
dok nije postao tanak
i velik kao bундева
a onda su ga slamkom
napuhala
i koncem ga zavezala
pa su s njim trčala
loptala se
i jako su se
radovala.

* * *

Stric Josip je došao s nožem
i od dolje
vrhom od noža
podbijao je je mjeđur
da bolje leti
a dijeca su vrištala
jer su se bojala
da će stric Josip
nožem probušiti mjeđur
dragu igračku
koju su sama deca
stvarala

Da je to bilo nešto pametno
djeca bi to zaboravila
ali ovaj događaj
djeca su dugo
spominjala.

ZAŠTO STRICA JOSIPA ZOVU “DŽO”?

Na svinjokolji
braća su za stricem Josipom vikala:
“Hej, Džo!”,
a jednome dječačiću je to bilo jako čudno
pa je pitao svojega djeda:
“Zašto strica Josipa tako nazivaju
kada se tako nitko ne zove
u našem kraju?”
Djed je odgovorio:
“To je zato što je on bio u Americi.”
“Pa zašto se onda vratio?”
Pitao je unuk djeda,
A djed je odgovorio:
“Pitaj strica Josipa,
on ima mnoge uspomene
i bolje zna od mene!”

I kad je stric Josip sjeo kraj peći
da se malo ugrije
i zapali cigaretu
dečačić ga je pitao:
“Striče, zašto vas zovu Džo?”

Stric je je odgovorio:
“To je zato što sam bio u Americi.”
Dječačić se začudio:
“Pa zašto ste se onda onda vratili
kad ljudi тамо живе у изобилју
и доброједу и пiju?”

Stric Džo je potegao jedan dim,
 osmotrio je dječaka
 hoće li on to razumjeti
 i u pitao ga:
 “Sine moj,
 jesи ли ти некада
 čuo za demokraciju?”

Dječačić je rekao:
 “Striče, ja ne znam ništa o toj riječi” ,
 a strici je odgovorio:
 “E, onda slušaj
 sve će tebi stric reći!

Bilo je to tridesetih godina
 kad je bila velika kriza
 u čitavom svijetu,
 a najviše u Americi,
 kad nije bilo posla
 niti toliko da preživiš...

Država je obećala svakome čovjeku
 da će imati posla
 jedan dan u tjednu
 tek toliko
 da ljudi jedan od drugoga
 ne otimaju
 da od gladi ne umiru
 i da se ne ubijaju.

Krčili smo šume i pravili putove
 ili odradili taj jedan dan
 kod nekoga,
 a onda mi idemo pješke u koloni
 u drugi grad

tražiti posla
jer nije bilo novaca za vlak
i susrećemo
druge kolone gladnih radnika
kako idu u naš grad
koji smo mi napustili
kad smo krenuli tražiti posla
u njihov grad.

I počeli su se prenositi glasovi
kako to nije dobro
jer tu je radnik
zadnji u procesiji
i treba to napraviti drukčije
tako da svi imaju posla
i hranu na kazanu
kao u Rusiji.

Dogodilo se nešto
među gladnim radnicima,
revolucija se rodila među nama
u mislima.

I da spriječe to gibanje,
čule su to vlasti
i napravile glasanje.

Bile su tamo
dvije kutije,
jedna crvena i kod nje kuglice crvene
i druga plava i kraj nje kuglice plave.

Tko hoće glasati za komunizam
neka baci crvenu kuglicu u crvenu kutiju,

tko želi glasati za kapitalizam
neka baci plavu kuglicu u kutiju plavu.

Ja sam ušao u tu sobu
gdje nema ključanice na vratim,
a oko mene samo crvena kutija,
bijeli zidovi i kutija plava.

I bacim ja crvenu kuglicu
u crvenu kutiju
i izađem ponosno kao pravi muškarac
jer Bog je jedini vidiо
kako sam glasao
za radnička prava.

Biti će bolje za radnika
u tome kraju
samo treba uzeti od onih
koji više imaju.

O nekoliko tjedana
oni su nas pokupili
na jedno mjesto
i govor su nam održali:

“ Mi smo vas tu pokupili
jer vi ste glasali za komunizam
i vi sada morate otići svojim kućama
ili u Rusiju
i ako hoćete,
tamo možete
provoditi revoluciju.”

Ja sam se upeo dokazivati
 kako to nije istina
 jer ja sam glasao za kapitalizam,
 a oni su mi pokazali sliku
 kako stojim kod crvene kutije
 i bacam crvenu kuglicu
 u crvenu kutiju.

A ono što se zbilo?
 Kad sam ja ubacio kuglicu,
 uključio se apparat
 i uslikao je sliku.

Tako sam ja napustio Ameriku...
 Dobili smo "Fuss u guz"
 i tako sam ja došao kući,
 a Amerika je ostala bez boljševika,
 ali neće ni ona dugo,
 jer živi na krvi radnika.

E, tako ti je to bilo, sine moj,
 moj život prolazi,
 a tvoj je pred tobom
 i vidjeti ćeš ti mnogo zala...
 Ti si šutio,
 a pričao sam ja,
 a sada ti meni reci
 jesli li naučio
 što je to demokracija?"
 I dječačić je rekao:
 "Ne znam, striče,
 ali vi ćete mi reći."

A stric je rekao veliku istinu:

“ Vidiš, sine,
to ti je demokracija”
pa je ugasio cigaretu,
digao se od peći
i otišao rezati slaninu.

V.

ДЗИВКИ З
ПОДКУЧНИЦОХ

Djevojke iz Potkućica¹
išle su te večeri iz sela
i pjevale
pjevale
pjevale
tako da se čulo
čak u Balježnjak i Budžak²
kroz atare...
Znaš,
kad dođu te godine
osjeti momak djevojku nadaleko
kroz atare
pa su momci iz Balježnjaka i Budžaka
poskakali na konje
i dugo u noći
jahali
jahali
jahali
kroz atare,
ali dok su oni dojahali
do Potkućica
djevojke su već pokraj svojih mama
zaspale.

1 – dio sela Petrovci

2 – dio sela Mikluševci

* * *

Baka je govorila unuku:
„Nemoj se napiti, nemoj se potući!“
kad je išao večerima u selo
jer znalo se dogoditi
da su se momci potukli
i jedan drugome
razbili glavu
ili su nekoga
napili u krčmi
pa su ga izrugivali
i vodili na lancu
kao kravu
zato je baka govorila unuku
da ne pravi od sebe
budalu.

* * *

U našemu selu
stoje prazne kuće,
nema ni ljudi,
pa nema ni požara
već desetljećima,
nema ni djece
koja bi se skrivala
pušti i za slame
i vatru zapalila,
pa su se vatrogasci
dogovorili
kako treba zapaliti
jednu staru napuštenu kuću
gdje nitko ne živi
već desetljećima
da bi vatru gasiti
naučili.

Vatrogasci
su već ranije
spremili
i pregledali
cisternu, crijeva, točkove, ljestve
i sve što treba da bi vatru
ugasili.

Vatra je buktala,
a oni su se uplašili
i razbjezali
kuda koji,
jedan se penjao po ljestvama
a drugi su vikali:
„Ne daj, Petre, da izgori“!

* * *

Lovac je imao štakora u kući
i nije znao što mu je činiti,
pa je pitao lovce za drugo mišljenje
i lovci su mu rekli neka uzme pušku
i čeka kod rupe
jer štakor će doći
i kad štakor proviri
neka mu puca u glavu
među oči
i lovac je tako pucao
i pogodio
i to se još dugo pričalo
po našem kraju.

VI.

**DUGI DRVENI ŽARAČ
ZA KRUŠNE PEĆI**

* * *

Volim pisati
o dugom drvenom žaraču za krušne peći
jer ljudi ne poštuju
ono što imaju,
nego k nekim dalekim zvijezdama
njihove misli
odlijetaju.

* * *

Treba pisati
o našem domaćinstvu
gdje smo se oko peći
i oko ognjišta skupljali,
gdje smo slušali pričovijetke
i našu pjesmu
zapjevali.

* * *

Majstor koji pravi
duge drvene žarače za krušne peći
napravio je takav žarač
i poslao je dobošara da oglasi po selu
kako je napravio
dugi drveni žarač za krušne peći
pa su žene dolazile
i razgledale
dugi drveni žarač za krušne peći,
ali ga nisu mogle kupiti
jer je žarač bio skup,
a one toliko novaca
nisu imale.

* * *

Dugi drveni žarač za krušne peći
mogao bi biti koristan
onim ljudima
koji se penju uz brdo
da im pomogne pri hodu
ili kad bi niz brdo silazili
mogli bi se naslanjati na njega
i tada bi mnogo lakše
silazili.

* * *

Dugi drveni žarač za krušne peći
možeš položiti preko pleći
i na njega objesiti zavežljaj
s najpotrebnijim stvarima
kad ideš u daleki svijet
tražiti posla...

Tada ti je dugi drveni žarač za krušne peći
na putu kao prijatelj pravi
i ako te u šumi napadnu hajduci
da bi ti zavežljaj otimali,
ti ćeš ih dugim drvenim žaračem za krušne peći
istući
po glavi.

* * *

Teško je reći
je li dugi drveni žarač za krušne peći
 alat ili oružje
 ili nešto treće,
 ali u obiteljima
gdje se loži vatra u krušnu peć
 ima ljubavi
 i sreće.

* * *

Mirotvorci bi rekli da je
dugi drveni žarač za krušne peći
alat,
a ratoborni da je
oružje
i sada ti znaj što je istina
i što je nekome u glavi,
u čijem srcu ima,
a u čijem srcu nema
ljubavi.

* * *

Jedna baka
je potjerala dimnjačara
dugim drvenim žaračem za krušne peći,
jer prvo je očistio dimnjak,
a onda je tražio rakije
i baka mu je rakije nasipala,
a onda je on počeo govoriti
neke riječi
koje se ženama ne govore
i baka je potjera dimnjačara
dugim drvenim žaračem za krušne peći.

* * *

Kad su pitali Einsteina
kako će izgledati Treći svjetski rat,
on je odgovorio
da on to ne zna,
ali zna da će se
Četvrti svjetski rat
voditi kamenim sjekirama...
On je to rekao zato
jer nije znao što je to
dugi drveni žarač za krušne peći
jer nije odrastao
među nama.

* * *

Da se današnji vojni teoretičari
 nisu niti rodili
 napravili bi dobro
 i svijetu i svojoj mami...
 Tada bi ljudi uzeli
duge drvene žarače za krušne peći
 kao oružje
 i sami
 odlučivali
tko treba umrijeti,
a tko smije živjeti.

* * *

Više je ekološki,
kršćanski
i humano
tući se
dugim drvenim žaračima za krušne peći
nego s atomskom bombom...
Oh Bože...!
Što reći??

* * *

Pod ganjkom majstora koji pravi
duge drvene žarače za krušne peći
bijela mačka snijela je crno jaje,
pa se gazdarica čudila
i odmah odjurila
po susjedu
ženu od majstora koji pravi
ušice od motike, sjekire i budaka,
pa su se obje zajedno čudile
i govorile da treba ići kod vračare,
a mačke su se
smijale.

* * *

Ne bih volio jahati
na dugom drvenom žaraču za krušne peći
jer se bojim
da se ne nađem
među vragovima i vješticama,
ali opet,
kakav je to osjećaj
to ne zna nitko
među nama.

VII.

**UŠICA OD MOTIKE,
SJEKIRE I BUDAKA**

* * *

Majstor koji pravi
duge drvene žarače za krušne peći
i majstor koji pravi
ušice od budaka, motike i sjekire
su se u svatovima
zagrlili
i zapjevali
a svirači su im svirali
jer su njihova djeca sklopila brak
na radost svima nama...
Snaha neće kopati polja
po ljetnim vrućinama

* * *

Majstor koji pravi
ušice od motike, sjekire i budaka
zagrljio je ženu
da žena osjeti svu ljepotu braka,
a žena mu je opet
prigovarala
kako se sigurno
opet zadužio
kod krčmara.

* * *

Dobro se živjelo u kući majstora
koji izrađuje ušice od budaka, sjekira i motika
jer je majstor izrađivao,
a ljudi su naručivali ušice velike
i ušice male
i kad bi dobili
malu motičicu
djeca su se jako radovala
i njihovoj radosti nije bilo kraja.

* * *

U kući majstora koji pravi
ušice od motika, sjekira i budaka
baš kad je majstor pravio
ušice za motike i sjekire
ljudi su se strčali
I nagurali pred vrata
jer su čuli
da je u kući majstora koji pravi
ušice od motika, sjekira i budaka
kuja oštenila
petoro prasica,
pa su se ljudi
strčali,
nagurali pred vrata
i čudili
i odmah su na genetičare
pomislili.

* * *

Genetičari su takvi ljudi
koji ne puštaju
neka bude kako bude,
nego sve mora biti
kako su oni zamislili
u svojoj glavi
i onda nije važno
hoće li ljudi biti bolesni
ili zdravi.

* * *

Volim pisati o ušici od motike
jer sam je zavolio
još tada
kada smo motikama polja kopali,
kad sam je gledao cijele dane,
tada smo se valjda i zavoljeli
i našu pjesmu
zapjevali.

VIII.

**PSOVAO JE GAZDARICU
SUSJEDOVOJ KRAVI**

* * *

Psovao je gazdaricu susjedovoј kravi
kad je ušla u njegovu detelinu
pa mu se žena jako naljutila
kao da kod nje nešto ne valja
i rekla mu je neka ne psuje,
jer će dobiti po glavi.

* * *

Gazda je zagrlio gazdaricu
jakih ramena
rumenu u licu
a ona se otela zagrljaju
i prigovorila mu
kako je bio bezobrazan
kad je susjedova
krava ušla u njegovu detelinu
a on joj je psovao
gazdaricu.

* * *

Čovjek se vraćao iz krčme
i nosio je malo alkohola
u sebi
da stekne malo hrabrosti
kad legne kod svoje žene
krvi uzavrele
žena će se osjećati
u sedmom nebu
i rascvjetati se kao ruža
kad osjeti kraj sebe požudu
i vrelog muža.

* * *

Žena je skinula odjeću
i samo u košulji
zagazila u potok
na kraju atara
da se malo osveži,
umije i okupa,
ali ne sasvim...
a neki klipani su
iz šumarka na brijegu
gledali
ali nisu vidjeli
koliko su željeli
vidjeti
od trske i šaša
i zbog košulje
koja je mnogo toga skrivala
dok se žena
umivala
i kupala.

IX.

**GOSPODA SU KARTALA
NA „TITNIKU“**

* * *

U Evropi
tri muškarca
tih su pričala
i šaputala
Europu ogovarala
jer su se bojala
da će ih netko čuti
i nitko ih nije čuo
samo tajna policija
čiji su ljudi prisluškivali
i ljudi
pozatvarali.

* * *

U neko davno vrijeme
postojalo je jedno uvjerenje
 jedno shvaćanje
da profesori književnosti
 trebaju pisati romane,
učiteljice trebaju učiti i voljeti dijecu,
 šinteri trebaju hvatati pse latalice,
 a liječnici trebaju previjati rane.

No
 dogodilo se
da je profesor književnosti
 previo ranu
 svome subratu u ratu,
liječnik je uhvatio psa latalicu
koji je ugrizao njegovu susjedu
 i pobjegao niz ulicu,
šinter nije htio hvatati pse latalice,
nego je napisao dirljiv roman

 kako se ljudi i psi vole,
dijeca su istukla učiteljicu
 kad je išla iz škole.

Inspektor za školstvo
joj je dao negativnu ocjenu
 iz odgoja mlađih ljudi,
muž joj se kockao na automatima,
 a dijeca su tražila novaca
 da budu kao drugi.

Šinter je pristupio učiteljici nježno
 s mnogo biranih riječi,
 znao je on
kakav je život ljudski
 i kakav je život
 pseći.

* * *

Jedan čovjek je pročitao
na internetu jedno,
a drugi drugo,
pa su se poriječkali oko sadržaja
koji su čitali ,
pa su čitali internet
još više
da bi dokazali
da su pravo imali.

* * *

Gospoda su kartala na “Titaniku”
do kasno u večer,
jedan je odneo sav novac na stolu
i ljudi su rekli
da ima sreće.

* * *

“ Djede,
je li novac najvažniji na svijetu?”
pitao je unuk američkog bankara.

“ Sine,
ne novac,
nego kamate,
kamate”,
odgovorio je bankar djetetu.

* * *

Čovjek je kupio ogledalo
i pogledao se u njega
pa se razočarao
bolje bi mu bilo
da ogledalo nije
kupovao

X.

MOJA ŽENA JE ZNALA
KADA ĆE UMRIJETI

* * *

Moja žena je znala kada će umrijeti
i nije htjela umrijeti
dok se oko nje nisu skupili
njezin muž i njezina djeca,
a onda se oprostila
i pustila dušu odletjeti
na nebesa.

* * *

Ona danas živi na dalekom nebu
dje mirišu duše u nebeskom Raju,
ona se više ne moli za sebe,
nego za grješne ljude
da Boga upoznaju.

Ирина Гарди Ковачевич

Виривок зоз рецензii

ЗБУВАНЯ И ЗДОГАДОВАНЯ АБО ДНЬОВНІК ДАВНОГО ДЗЕЦИНСТВА

Найновша кнiжка рускей поезії „Збуваня и здогадованя“ Томислава Мишира, котра ма висц у едиції Новей думки, поправдзе поведзене, нe несподзиване, бо є лем предлужене того цо Мишир потераз писал, односно остатній його два-три кнiжкі, у хторых ше интензивно интересує за власну прешлосц. Запаметані сличкі з, уж терараз давнаго, дзесцінства на валале, шлідза скорей обрабяни этнографски мотыві. Рукопис подзелены на дзешец циклусі, так ше и цалосці волаю, та кажды циклус ма свой наслов хтори директно описує змісті які з нім облапени.

Условно поведзене, то приповедка о дзесцінстве пред 50, 60, та и седемдзешат роками, виприповедана през визуру дзецка хторе запаметало и факты и фикції, и наратыві з тедышніх часох, дзешка на початку другей половкі прешлого віка, кед живот мал ище велью архаїчны прикмети, але ше до ньго помали удзивали и соціялни, та и политични пременки хтори меняли валал и цалу дружтвену систему. Загуляні до цеплоти фамелійного дому и соціялного милсія у хторим окрем фамелії и родзина и сущедство, и шицкі познати. У таким стредку одраста дзецко и нe препознава цалосц зявеньюх и збуваньюх коло себе, аж терараз, кед є уж нe лем одроснути, але освидомені старши чловек, вон их реконструуе и вицагує з ніх прави значеня, та то резултує зоз іроничним одступаньем цо твори основни смак його приступу. Бо, нe віше разумліви, та ані прилапліви поступки старших тедышнe дзецко гоч нe разумело, брало як нормалне, а терашні чловек у котрим оживює тото дакедышнe дзецко, дакедышні свойо прешвеченя формовани под уплівом авторитета старших ревалоризує и прилаплює зоз нiжносцу и прихильносцу, умегчуюци их зоз и у скo-

рейших подобних кнїжкох похасновану самоиронију, порихтани на нови способ, цо би ше поведло, скоро кепкарски, свидомо же шицко менєй заболї кед ше му оштри бок подмасци зоз лїковитим гумором. Муши ше припознац же ше Миширови, и на тот завод, удало ожиц у себе дзецко и атмосферу својого дзецинства, окреме през ефектне хасноване адекватних виразох котри вязани за опис конкретней ситуациї, хаснуоци драгоценини очувани сегменти дакедишнєй бешеди, окреме у секвенцох кед их хаснує у приказу ритуалних сценох з того живота. Ту му и бешеда зачувана, автентична и скоро же би було нєпотребно ю лекторовац у змислу правилнога правописнога руского вислову, бо, траци ше тот локални руски глас. Най би кнїжка цо скорей видзела своїх читачох и вони ю.

Irina Hardi Kovačević

Uломак iz recenzije

DOGAĐANJA I SJEĆANJA ILI DNEVNIK DAVNOG DJETINJSTVA

Najnovija knjiga rusinske poezije Događanja i sjećanja Tomislava Mišira koja treba izaći u ediciji Nove dumke iskreno govoreći ne iznenadjuće jer je tek produžetak onoga što je Mišir pisao do sada, odnosno nastavak njegove dvije, tri posljednje knjige u kojima se intenzivno interesira za osobnu prošlost. Upamćene sličice iz, sada već davnog djetinjstva na selu slijede već prije etnografske motive. Rukopis je podijeljen na deset ciklusa od kojih svaki ima naslov kojim se izravno opisuje sadržaj koji obuhvaća. Uvjetno rečeno, tekst je pripovijedanje o djetinjstvu prije 50, 60 pa i sedamdeset godina ispričano kroz vizuru djeteta koje je upamtilo fakte i fikciju u narativi iz onih vremena, negdje s početka druge polovice prošlog stoljeća kad je život imao još mnoštvo arhaičnih epiteta, ali su se u njega polagano unosili socijalne i političke promjene koje su mijenjale selo i cijeli društveni sustav. Zagledan je u toplinu obiteljskog doma i socijalnog miljea koji osim obitelji čini rodbina, susjedstvo i svi poznati. U takvoj sredini odrasta dijete koje ne prepoznaće cjelinu zbivanja i pojave oko sebe, te ih tek sada kad je odrastao, ali i uvjereni stariji čovjek, on ih rekonstruira i izvlači iz njih prava značenja što rezultira ironičnim odstupanjem što oblikuje njegov pristup. Jer je često nerazumljive i neprihvataljive postupke starijih ondašnje dijete ne razumijući ih prihvaćalo kao normalne, a sadašnji čovjek u kojemu oživljava to negdašnje dijete svoja nekadašnja uvjerenja formirana pod utjecajem starijih autoriteta revalorizira i prihvaca ih s nježnošću i privrženošću omekšava ih kroz samironiju preuzetu iz prethodnih knjiga te tematike primjenjenu na nov način kako bi se reklo skoro šaljivo svjesno da sve manje boli kad mu se oštrica podmaže ljekovitim humorom.

Mora se priznati da je Mišir i ovoga puta uspio oživjeti dijete u sebi i at-

mosferu svojega djetinjstva osobito efektnu uporabu adekvatnih izraza vezanih uz opise konkretnе situacije, služeći se dragocjenim segmentima nekadašnjeg govora osobito u sekvencama u prikazu ritualnih prizora iz tog života. Sačuvan mu je autentičan govor i skoro ga je nepotrebno lektorirati u smislu standardnog rusinskog izraza jer bi se izgubio taj lokalni rusinski glas. Neka knjiga čim prije ugleda svoje čitatelje i oni nju.

S rusinskog prevela
Vera Pavlović

Слово редактора

**„ЗБУВАНЯ И ЗДОГАДОВАНЯ“ МЕДЗИ МИМЕТИЧНИМ,
НАДРЕАЛНИМ, ФАНТАСТИЧНИМ И ФИЛОЗОФСКИМ**

Пията збирка поезії Томислава Мишира „Збуваня и здогадованя“ жридлово написана на руским языку и прешпивана ё на горватски язык, а змистово ше надовязує на предходни штири збирки писньох, исто так як цо ше Прустово романи надовязую до ёдного романа рики, познатим под меном „У гледаню страценого часу“.

Далёко зме од поровнованя автора зоз тим шветово познатим французким прозайстом, ал€ саме по себе ше наруцує заключене же и Мишир гл€да инспирацио у прецласци, у дожитим и видуманим, легендарним, магийним, чому шведочел у вчастим дзецинстве у руральним окруженю руского валала.

Форму хтору хаснує то шл€бодни стих, та ше дараз питаме чи слово о ритмичней прози, чи пред нами поэзия. Гевто цо потвердзує другу предпоставку то моцна емоция хтору автор не јада експлицитно указац, ал€ ше лирски субект скрива у форми непристрасног, обективног припатрача на швет коло себе, хтори заш лем не може не охабиц шл€д на чувства читательох, исто так як цо охабел тирваци шл€д у здогадованю автора.

Змистово, автор през шыцки збирки поезії осцилує од миметичног, реалног швета (у тей збирки перпознатлївого окреме у IV циклусу „На колячки“), прейт трансценденталних темох (у I циклусу „Исус рушел на драгу“) по надреалне и фантастичне (у VI и VII циклусу „Ожог“ и „Обух“). Калейдоскоп каждодньового живота на валал€ претканого зоз празновирийом, социялну неправду и намаганьем же би ше человек опар на человека, як цо ше у леше древо опера на древо, прецагує ше през III циклус „Дзецко ше похорело“.

Цо ше дотика одношена спрам духовносци, кажде би погришел кед би у I циклусу писњох у писнї, Исус Христос рушел на драгу“ видзел иронию и сатиру. Обачліве авторово намаганє же би однял од забуца тварду виру наших дідох до хторей убудоване и наздаване же кажди чловек голем раз на тим швеце стретне Исуса хтори непрепознати, ягод сиротка ходзи по швеце. Чловек з нїм будзе бешедовац незнающи хто вон, бо, спрам вереня наших старих, окрем видлівого швета иснує и невидліви швет, хворого ми не видзиме, а хтори видзи нас.

Тематично провадзиме осцилациі од баналносци, чистей реалносци по хипотетски ситуациі згуснути до лиричносци, гротески и иронії. Провадзиме оптимистичне радоване животу и осаменосць модерного чловека хтори препущени технологіі модерного часу розгварку и спознаня заменюе з интернетом. Як и у предходных поетских збиркох, автор не бере на себе улогу толмача шицкого видзеного и задуманого, не приноши универзални суди, але ту, условно поведзено, сотрудніцку улогу наменюе читательови хтори самостойно у своеі главы твори слику ёдного занавше страценого швета.

Одруциц и осудзиц заостатосць валалу зоз хторим чловек одрастал и у чиім окруженю дороснул було бы ёдноставно кед би не було носталгіі и свидомосци же, упрексць шицкому новому и лепшому, иснує цошка цо го тирвацо вяже за тот щири старински швет хтори ше веций не годзен врациц, бо му хиби гевта щира дзецинска невиносць и чистота цела хтору ище на початку прешлого солітія почувствовал русийски имажинист Сергей Єсенін.

На филозофским уровню тата поезия крача по рубцу медзи пессимизмом Артура Шопенхауера, окреме на местох дзе мали чловек спознава спреводзку западного швета под назву демократия, бо випатра же худобни чловек наисце жиє у найгоршим можлівым швеце, и виталистичнога, кепемпуховскага прилапійована того швета хторого ше вишмее з надуту лабду зоз швіньского мехира до хторей доокола копаю дзеци.

Идуци так по дражкох збуваня и здогадованя, застановяме ше при опоминаюющих порученьох зоз VI циклуса:

„Кед ше Айнштайнови питали

як будзе випатрац

Треца шветова война,

вон гварел же вон то нє зна,

ал€ зна

же ше Штварта шветова война

будзе водзиц

зоз каменима шекерами...“

Ніяк бизме нє жадали буц шведками таких злих нагадованьох, упрекосці гроженем з атомским наоружаньем зоз хторим ше стретаю Европа и швет пред виходзенем тей кнїжки зоз друку, покля бешнї война медзи Русию и Україну.

Вера Павлович

Riječ urednika

„DOGAĐANJA I SJEĆANJA“ IZMEĐU MIMETIČKOG, NADREALNOG, FANTASTIČNOG I FILOZOFSKOG

Peta zbirka poezije Tomislava Mišira „Događanja i sjećanja“ nastala izvorno na rusinskom jeziku i prepjevana na hrvatski jezik, sadržajno se nadovezuje na prethodne četiri zbirke pjesama jednako kao što se recimo Proustovi romani nadovezuju u jedan roman rijeku poznat pod imenom „U traganju za izgubljenim vremenom“.

Daleko smo od usporedbe autora s ovim svjetski poznatim francuskim pri-povjedačem, ali se sam po sebi nameće zaključak da i Mišir traži i nalazi inspiraciju u prošlosti, u doživljenom ili izmišljenom, legendarnom, magijskom čemu je svjedočio u ranom djetinjstvu u ruralnom okruženju rusinskog sela.

Forma kojom se služi slobodni je stih te se ponekad pitamo je li riječ o ritmičnoj prozi ili je pred nama poezija. Ono što nam potvrđuje drugu pretpostavku jaka je emocija koju autor ne želi eksplicitno pokazati, već se lirska subjekt skriva u obliku nepristranog, objektivnog promatrača svijeta oko sebe koji pak ne može ne ostaviti traga na emocije čitatelja, jednako kao što ostavlja neizbrisiv trag u sjećanju autora.

Sadržajno pak kroz sve te zbirke poezije autor oscilira od mimetičkog, stvarnog svijeta (u ovoj zbirci prepoznatljivog osobito u IV. ciklusu Na svinjokolji), preko transcedentnih tema (u I. ciklusu Isus Krist je krenuo na put) do nadrealnoga i fanatičnoga (u VI. i VII. ciklusu Dugi drveni žarač za krušne peći i Ušica od motike, sjekire i budaka). Keledioskop svakodnevnoga života na selu protkanog praznovjerjima, socijalnom nepravdom i nastojanjem da se čovjek osloni na čovjeka kao što se drvo u šumi oslanja na drvo vrti se kroz III. ciklus Dijete se razboljelo.

Što se odnosa prema duhovnosti tiče, bio bi u krivu svatko tko bi u I. ciklusu u pjesmi „Isus Krist je krenuo na put“ video ironiju i satiru. Uočljivo je autorovo nastojanje da otme zaboravu tvrdog vjera naših djedova u koju je ugrađeno i nadanje da će svaki čovjek bar jednom na ovom svijetu sresti Isusa koji poput siromaha neprepoznat hoda svijetom. Čovjek će s njim razgovarati, ne znajući tko je on jer osim vidljivoga svijeta po vjerovanju naših starih postoji i nevidljivi svijet kojeg ne vidimo, a on vidi nas.

Tematski pratimo oscilacije od banalnosti, čiste realnosti do hipotetskih situacija zgušnutih u liričnost, grotesku i ironiju. Pratimo optimistično radovanje životu kao i usamljenost modernoga čovjeka koji prepušten tehnologiji modernoga vremena razgovor i spoznaje zamjenjuje Internetom. Autor kao ni u prethodnim poetskim zbirkama ne uzima na sebe ulogu tumača svega viđenoga ili zamišljenoga, ne donosi univerzalne sudove već tu uvjetno suradničku ulogu namjenjuje čitatelju koji samostalno stvara u svojoj glavi sliku jednog zauvijek izgubljenoga svijeta.

Odbaciti i osuditi zaostalost sela s kojim je čovjek rastao i u čijem je okružju stasao bilo bi jednostavno kad ne bi bilo nostalgije i svijesti da unatoč svemu novom i boljem postoji nešto što ga neraskidivo veže za taj iskreni starinski svijet u koji se ne može više vratiti jer mu nedostaje ona iskrena djetinjačna nevinost i čistoća tijela što je još na početku prošloga stoljeća iskusio i izrazio imazinist Sergej Jesenjin.

Na filozofskoj razini ova poezija korača rubom između pesimizma Arthura Schopenhauer, osobito na mjestima gdje mali čovjek spoznaje obmanu zapadnoga svijeta zvanu demokracijom, jer čini se da siromašan čovjek zbilja živi u najgorem mogućem svijetu i vitalističkog, kerempuhovskog prihvaćanja toga svijeta kojemu će se podsmjehnuti pušući loptu od svinjskog mjeđura koju uokolo šutaju djeca.

Idući tako stazama događanja i sjećanja zastajemo kod opominjućih poruka iz VI. ciklusa:

„Kad su pitali Einsteina

kako će izgledati Treći svjetski rat,

on je odgovorio

da on to ne zna,

ali zna da će se

Četvrti svjetski rat

voditi kamenim sjekirama...“

Nikako ne bismo željeli biti svjedocima ovakvih zlih slutnji unatoč prijetnjama atomskim naoružanjem s kojima se suočavaju Europa i svijet dok uoči izlaska ove knjige bjesni rat između Rusije i Ukrajine.

Vera Pavlović

О АВТОРОВИ

Томислав Мишир народзени у Вуковаре 9. фебруара 1944. року. Основну школу и гимназию закончел у Вуковаре, Медицински факултет и специализацию педиятрии закончел у Загребе. Робел як педиятер неонатолог у породзиліщу КБЦ у Осиєку. Тераз є у пензii.

По нешка на горватским языку видати му збирка писньох „Кентаур“ (1991-92), роман-драма „Астрална проекция“ (1996), збирка поезиј „На приходу Вуковару“ (1997), „Хроніка јдного Вуковару“ (2004), „Пияц у Вуковаре - вашар у Нуштрү“ (2006), „Нови часи у Вуковаре“ (2007), „Карчми у Вуковаре“ (2008), „У час дохтора Орвошија“ (2011).

На руским языку вишли му збирки поезиј „Красни часи“ (2009), „Кед швичка догорює“ (2012), „Стара Европа ше похорела“ (2016) и тераз му виходзи збирка поезиј „Швет хтори нестава“ (2020), а тераз виходзи збирка поезиј «Збуваня и здогадованя».

На руским языку вишли му збирки поезиј „Красни часи“ (2009), „Кед швичка догорює“ (2012), „Стара Европа ше похорела“ (2016), „Швет хтори нестава“ (2020).

Того, 2022. року виходзи роман «Вуковар, велька жем Оморика и Рпублика жовтих островох» на горватским языку и књїжка поезиј на руским языку « Здогадованя и збуваня» зоз прешпивом на горватскуи язик.

Понеже прешпив вше слабши од оригиналу, писнї так треба и вредновац.

BILJEŠKA O AUTORU

Tomislav Mišir rođen je u Vukoavru 9. 2. 1944. godine. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Vukovaru, Medicinski fakultet i specijalizaciju iz pedijatrije u Zagrebu. Radio je kao pedijatar neonatolog u rodilištu KBC-a Osijek. Sada je u mirovini.

Do danas je izdao na hrvatskome jeziku zbirku pjesama „Kentaur“ (1991.-92.9, roman –dramu „Astralna projekcija“ (1996.), zbirku pjesama „Na prilazu Vukovaru (1997.), „Kronika jednog Vukovara“ (2004.), „Tržnica u Vukovaru- vašar u Nuštru“ (2006.), „Novo doba u Vukovaru“ (2007.), „Krčme u Vukoavaru“ (2006.), „U vrijeme doktora Orvošija“ (2011.).

Na rusinskom jeziku izdao je zbirke pjesama „Lijepa vremena“ (2009.) i „Kad svijeća dogorijeva“ (2012.), „Stara Europa se razboljela“ (2016.), „Svijet koji nestaje“ (2020.).

Ove, 2022. godine izlazi roman „Vukovar, velika zemlja Omorika i Republika žutih otoka“ na hrvatskom jeziku te zbirka poezije „Događanja i sjećanja“ na rusinskom jeziku s prepjevom na hrvatski jezik.

S obzirom na to da je prepjev uvijek slabiji od originala tako treba i vrednovati pjesme na hrvatskom jeziku.

Змист

I ИСУС ХРИСТОС РУШЕЛ НА ДРАГУ	5
Исус Христос рушел на драгу	5
У дзвонаровим доме не було ніч за украднуць	6
До рока дзвонарова жена народзела	9
Єден бачи	10
Бог ше обявел	12
Два апаци клечали	13
Пришол Христос іще раз гу паноцкови	14
Стретли ше іще раз Христос і паноцец	15
До нашого валалу пришли дябли	16
II ТОТИ НАШО СТАРИ МАЛИ ЧАСУ	17
Кед други раз	18
Бачи Митро зоз Шорику	19
Мой дідо наруцел	20
Тоти нашо стари мали часу	21
На пияцу	22
Цесто у сакайтове	23
Млада, красна и богата	24
Кед невеста осталася ваготна	25
Жена породзела дзецко на полю	26
Кед дзэци чули	27
Кухарка варела у котле на дворе	28
Моя баба за Кирбай	29
III ДЗЕЦКО ШЕ ПОХОРЕЛО	31
Дзецко ше похорело	32
Кед сом бул мали	33
Кед дахто умре	34
Кед чловек прежил	35
Не шме ше преклінац	36
IV НА КОЛЯЧКИ	37
На колячки	38
Жени вимивали	39
Дзэци наисце достали	40
Бачи Осіф пришол зоз ножом	41
На колячки	42
V ДЗІВКИ З ПОДКУЧНИЦОХ	47
Дзівки з Подкучницих	48
Баба наказовала унукови	49
У нашим валале	50
Ловар мал патканя у доме	51

VI ОЖОГ	53
Любим писац о ожогу	54
Треба писац о нашим обисцу	55
Майстор ожогар	56
Ожог би могол буц	57
Ожог можеш положиц прейг плєца	58
Чежко повесц	59
Миротворци би поведли	60
Єдна баба	61
Кед ше Айнштайнови питали	62
Кед би ше нешкайши воени теоретичаре	63
Веџей скологийно	64
Под конком майстра ожогара	65
Не любел бим	66
 VII ОБУХ	 67
Майстор ожогар	68
Майстор обухар	69
Добре ше жило	70
У дому майстра обухара	71
Генетичаре вам таки людзе	72
Любим писац о обуху	73
 VIII ЛАЛ ГАЗДИНЮ СУШЕДОВЕЙ КРАВИ	 75
Лал газдиню сушедовей крави	76
Газда облапел газдиню	77
Чловек ше врацал зоз карчми	78
Жена зоблекла облечиво	79
 IX ПАНОВЕ КАРТАЛИ НА „ТИТАНИКУ“	 81
У Европи	82
У једним давним чаше	83
Єден бачи пречитал	85
Панове ше картали на „Титанику“	86
Діду	87
Чловек купел жвератко	88
 X МОЯ ЖЕНА ЗНАЛА КЕДИ УМРЕ	 89
Моя жена знала кеди умре	90
Вона нешка жије на далјким небе	91
 Виривок зоз рецензиј	 184
Слово редактора	188
О авторови	194

Sadržaj

I	ISUS KRIST JE KRENUO NA PUT	93
	Isus Krist je pošao pješke na put	94
	U zvonarevoj kući	96
	Dogodine je zvonareva žena rodila	99
	Jedan čovjek	100
	Bog se je objavio	102
	Dvije časne sestre su klečale	103
	Za godinu dana	104
	Sreli su se još jednom Isus i svećenik	105
	U naše selo došli su vragovi	106
II	ОВИ НАШИ СТАРИ ИМАЛИ СУ ВРЕМЕНА	107
	Kad je drugi put	108
	Stric Mitar sa Šorika	109
	Moj đed je nabacio	110
	Ovi naši stari su imali vremena	111
	Na tržnici	112
	Tijesto u posudi	113
	Mlada, lijepa i bogata	114
	Kad je snaha ostala u drugom stanju	115
	Žena je rodila dijete na polju	116
	Kad su djeca čula	117
	Kuharica je kuhala u kotlu na dvorištu	118
	Moja baka je za Kirbaj	119
III	ДИЈЕТЕ СЕ РАЗБОЉЕЛО	121
	Dijete se razboljelo	122
	Kad sam bio malen	123
	Kad netko umre	124
	Kad je čovjek proživio	125
	Ne smije se proklinjati	126
IV	НА СВИНЈОКОЛЈИ	127
	Na svinjokolji	128
	Žene su ispiranje	129
	Djeca su zaista dobila	130
	Stric Josip je došao s nožem	131
	Na svinjokolji	132
V	ДЗИВКИ З ПОДКУЧНИЦОХ	139
	Djevojke iz Potkućnica	140
	Baka je govorila unuku	141
	U našemu selu	142
	Lovac je imao štakora u kući	144

VI DUGI DRVENI ŽARAČ ZA KRUŠNE PEĆI	145
Volim pisati	146
Treba pisati	147
Majstor koji pravi	148
Dugi drveni žarač za krušne peći	149
Dugi drveni žarač za krušne peći	150
Teško je reći	151
Mirotvorci bi rekli da je	152
Jedna baka	153
Kad su pitali Einsteina	154
Da se današnji vojni teoretičari	155
Više je ekološki	156
Pod ganjkom majstora koji pravi	157
Ne bih volio jahati	158
VII UŠICA OD MOTIKE, SJEKIRE I BUDAKA	159
Majstor koji pravi	160
Majstor koji pravi	161
Dobro se živjelo u kući majstora	162
U kući majstora koji pravi	163
Genetičari su takvi ljudi	164
Volim pisati o ušici od motike	
VIII PSOVAO JE GAZDARICU SUSJEDOVОJ KRAVI	167
Psovao je gazdaricu susjedovoј kravi	168
Gazda je zagrlio gazdaricu	169
Čovjek se vraćao iz krčme	170
Žena je skinula odjeću	171
IX GOSPODA SU KARTALA NA „TITANIKU“	173
U Europi	174
U neko davno vrijeme	175
Jedan čovjek je pročitao	176
Gospoda su kartala na „Titaniku“	177
Djede	178
Čovjek je kupio ogledalo	179
X MOJA ŽENA JE ZNALA KADA ĆE UMRIJETI	181
Moja žena je znala kada će umrijeti	182
Ona danas živi na dalekom nebu	183
Ulomak iz recenzije	186
Riječ urednika	191
Bilješka o autoru	195

